

EN RESERVA. Llibres especials de la Biblioteca del MACBA

Del 17 d'octubre de 1996 al 6 de gener de 1997

El "llibre d'artista", concebut com a objecte artístic, rar i especial, amb un predomini d'imatges, o bé sent el resultat de les sempre fructíferes aliances entre escriptors i artistes, ha estat un terreny molt interessant i d'una forta especificitat en la creació contemporània. Llibres únics, en edicions limitades, o bé de tiratges importants, han aplegat tota mena d'idees i conceptes estètics i la seva singularitat ha atorgat a molts d'ells un caràcter auràtic, similar al que sol comportar l'obra d'art.

"En reserva" vol ser una mostra d'aquells llibres que aparentment han deixat de banda les particularitats que els solen caracteritzar, per donar pas als subtils capgiraments aplicats per l'artista plàstic. Aquest tipus de publicacions són normalment de difícil accés pel públic en general. El MACBA vol, amb la mostra que ara presenta, contribuir a la seva difusió i donar a conèixer, al mateix temps, el fons que està adquirint per a la seva Biblioteca.

Els llibres especials que s'exposaran pertanyen a Francesco Clemente, Enzo Cucchi, Carlos Pazos, Jordi Colomer, Carlos Santos, Miralda, John Cage, Christian Boltanski, Marcel Broodthaers, Fluxus, On Kawara, Alfredo Jaar, Lawrence Weiner, la Fundación Joan Tabique, Pep Duran Esteva i Perejaume.

Comissària: Glòria Picazo.

EN RESERVA

“Tot es desplaça, allà on emergeix la semblança.
L'èsser no és l'èsser, les coses no són les coses,
el llibre no és el llibre.”

Edmond Jabès, *Le livre des ressemblances*.

Què és un llibre? Aquesta pregunta sembla comportar una resposta immediata i òbvia: un llibre és un objecte, fet de paper, cobert de signes escrits i en ocasions acompanyat d'imatges, la finalitat del qual és aportar coneixement. Un coneixement que, en la seva amplitud i heterogeneïtat, anirà a raure a la biblioteca, aquell espai físic que Jorge Luis Borges intuï com una forma alternativa o, per què no, substitutòria de l'univers, allà on la curiositat de l'home troba el seu apaivagament: “Quizá me engañen la vejez y el temor, pero sospecho que la especie humana -la única- está por extinguirse y que la biblioteca perdurará; iluminada, solitaria, infinita, perfectamente inmóvil, armada de volúmenes preciosos, inútil, incorruptible, secreta” (*La Biblioteca de Babel*).

Del llibre i de la biblioteca es tracta a “En reserva”, d'aquells llibres que aparentment han deixat de banda les particularitats que els solen caracteritzar per donar pas als subtils capgiraments aplicats per l'artista plàstic. Aleshores, el llibre envoltat d'un caràcter singular, rar i valuós, romandrà a la “reserva” de la biblioteca, un espai de cautela i d'atencions especials, però també un espai custodi de secrets, sovint anomenat “infern” perquè tradicionalment s'hi conservaven els llibres prohibits.

Al llarg del segle XX, i des de les *boîtes* de Marcel Duchamp, el llibre ha perdut tot sovint el convencionalisme del format; la qualitat objectual s'ha accentuat i ha esclatat en nombrosos components, tal com es manifestà en les publicacions del grup *Fluxus* i en les derivacions conceptuals. Al mateix temps, el “llibre d'artista”, concebut com a objecte artístic -rar i especial, amb un predomini d'imatges, o bé, sent el resultat de les sempre fructíferes aliances entre escriptors i artistes-, ha estat un terreny molt interessant i d'una forta especificitat en la creació contemporània. Llibres únics, en edicions limitades o bé de tiratges importants que han aplegat tota mena d'idees i conceptes estètics, i la singularitat dels quals els ha atorgat un caràcter àuric, similar al que sol comportar l'obra d'art.

És evident que, amb l'aparició de la impremta, el concepte de llibre "rar" es diluï sensiblement; però també és indubtable que el caràcter democratitzador que adquirí la cultura impresa ha permès un ventall ampli de possibilitats que el segle XX s'ha entestat a portar molt lluny i que el segle XXI encara pot superar a bastament, amb l'ampliació de la biblioteca en mediateca que ara imposen les noves tecnologies. El debat és obert, i sovint a la pregunta que encapçala aquest text s'hi suma una nova qüestió: s'apropa la mort del llibre? La resposta sempre pot ser aventurada, però el cert és que l'afecció per l'objecte/llibre, per la seva materialitat, el plaer de la lectura, la biblioteca com a espai físic on es persegueix l'aventura de la lectura i de la bibliofília com a reducte on satisfer l'afany de col·leccionista, fan pressuposar que difícilment el llibre deixarà de ser un dels refugis al qual la societat sempre retornarà, perquè, com s'ha dit sovint, un sol llibre podria contenir el món i, en conseqüència, la biblioteca podria contenir tots els mons possibles. En paraules de Jean-Paul Sartre, "la biblioteca seria el món atrapat en un mirall; tindria l'espessor infinita, la veritat, l'imprevisible..." (*Les Mots*).

Glòria Picazo

LLISTAT LLIBRES ESPECIALS PER L'EXPOSICIÓ

VITRINA 1

FRANCESCO CLEMENTE

Francesco CLEMENTE

Ex libris

Madras, 1994

Editat per Kalakshetra Publications, Madras, India

Gravat Tinaia 9, Chianti, Itàlia

Edició limitada 1900 exemplars

Andrei VOZNESENSKY - Francesco CLEMENTE

5 Poems - 9 Drawings

Moscú, 1991

Editat per Galeria Bruno Bischofberger, Zurich, amb motiu de l'exposició de Francesco Clemente a la First Gallery, Moscú, novembre-desembre 1991.

Edició limitada de 1110 còpies (500 còpies en rus i 500 en anglès). Hi ha una edició especial d'aquest catàleg que inclou les edicions rusa i anglesa, així com un aiguafort especialment creat per aquest projecte. Cada catàleg i aiguafort està signat per Francesco Clemente i numerats 1/100 a 100/100 i H.C. I/X a H.C. X/X.

Francesco CLEMENTE

Pastels 1980

Londres, 1986

Editat per Anthony d'Offay

Edició limitada de 1000 exemplars; exemplar nº 792.

Exemplar signat per l'artista.

ENZO CUCCHI

Enzo CUCCHI

Enzo Cucchi

Milan, 1995

Editat per Umberto Allemandi & Co., Torino amb motiu de l'exposició de l'artista al Palazzo Reale-Arengario, Milano, juliol-setembre 1995.

Enzo CUCCHI

Scultura 1982-1988

Munich, 1988

Herausgegeben von Zaira Mis/ Bernd Klüsser

Edició de 2000 exemplars: 1.000 exemplars signats en vermell, 500 exemplars signats en gris, 500 exemplars signats en groc, signats i numerats per l'artista.

Enzo CUCCHI

Uomini

Zurich, 1988

Editat per Galeria Bruno Bischofberger

Stampato con i tipi dello studio tipografico-Roma in 1200 copie numerate nel febbraio 1988

Exemplar nº 709/1200

CARLOS PAZOS

Carlos PAZOS - Maria VELA

Jardín compartido

Barcelona, 1989

Editat per Antonio Agra Editor, col.lecció Singular 18

Edició de 95 exemplars: 75 exemplars numerats, 10 exemplars P/A pels autors i 10 exemplars H.C. pels col.laboradors de l'edició.

Inclou un gravat-collage original de Carlos Pazos i textos de Maria Vela

Carlos PAZOS

Sólo tú

Madrid, 1990

Editat per Ediciones Ginkgo

Imprès per Taller Vallirana, Barcelona

Edició de 75 exemplars numerats del 1/75 al 75/75+ 8 proves d'artista numerades P.A. del 1/8 al 8/8 + 3 H.C. numerades I/III a III/III; exemplar nº 54/75. La justificació de l'edició declara un tiratge de 75 exemplars, però és menor perquè alguns exemplars es van espatllar abans de finalitzar l'edició. Numerat i signat per l'artista en la justificació del tiratge. Cada col.lecció ha estat signada per l'artista.

Caixa d'alumini amb la tapa serigrafiada, que conté una col.lecció de 5 "naipes" originals en 5 làmines i una més com a justificació, serigrafiades en el vers i en el revers. (Làmines: vers, serigrafia sobre offset; revers, serigrafía.). Làmines numerades amb cop sec.

JORDI COLOMER

Jordi COLOMER

Nueva geografía dorada

Madrid, 1995

Editat per Ediciones Gingko

Edició de 75 exemplars, numerats del 1/75 al 75/75 + 8 proves d'artista, numerades H.C. 1/8 a 8/8 + 4 fora de comerç numerades H.C. 1/4 a 4/4. Numerat i signat per l'artista en el llibre. Exemplar nº 64/75.

Editat per l'exposició *Para chicos y chicas*, Galeria & Ediciones Gingko, Madrid, febrer/març 1995. Aquesta mateixa exposició, en la qual aquest llibre-múltiple constituïa la peça central, es va presentar per inaugurar l'espai "Estudio Meyetta", Barcelona, 1995.

Múltiple que consta d'un llibre imprès en offset (color) i enquadrat en tela, i un objecte de plom pintat per l'artista, dins una caixa de cartró folrat.

CARLOS SANTOS

Carlos SANTOS

Carlos Santos

Barcelona, 1994

Editat per Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona i Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona

Benecé Produccions/Clara Films

MIRALDA

MIRALDA

Album

Palma de Mallorca, 1973

Editat per la Sala Pelaires

MIRALDA

Food coloring cards

París, 1975

MIRALDA

Holy food=Santa Comida

New York, 1984

Editat amb motiu de l'exposició al Museo del Barrio, New York, desembre 1984-febrer 1985 i Museo del Barrio de Nova York i al Miami Dade Community College - Sout Campus Art Gallery, Miami, Florida, març 1985.

MIRALDA

El sant sopar

Bacelona, 1976

Editat per Llibres del Mall

Col.lecció de deu postals-puzzle: 8 postals amb dibuixos per acolorir a mà i 2 postals amb receptes de cuina, a l'interior d'un sobre en el que hi han 2 menús: Menú d'un sopar de tretze coberts

MIRALDA

Mona a Barcelona

Barcelona 1980

Editat per Edicions Polígrafa, S.A.

Llibre testimoni de l'exposició celebrada a la Galeria Joan Prats els mesos de març i abril de 1980.

VITRINA 5

JOHN CAGE

JOHN CAGE

Rolywholyover: a circus

New York, 1992

Editat per Rizzoli

Realitzat amb motiu de l'exposició a The Museum of Contemporary Art, Los Angeles,
1992.

CHRISTIAN BOLTANSKI

CHRISTIAN BOLTANSKI

Reconstitution

Londres, 1991

Editat amb motiu de les exposicions a Whitechapel, London; Stedelijk Van Abbenmuseum, Eindhoven; Musée de Grenoble, Grenoble, 1991.

CHRISTIAN BOLTANSKI

Sans-souci

Köln, 1991

Editat per Buchhanlung Walther König, König, Köln.

Amb motiu exposició Portikus, Frankfurt Am main, octubre-novembre 1991.

CHRISTIAN BOLTANSKI

El Caso

Madrid, 1988

Editat amb motiu de l'exposició Centro de Arte Reina Sofía, Ministerio de Cultura, Madrid, mayo-septiembre 1988.

CHRISTIAN BOLTANSKI

Le Club Mickey

Gent, België, 1991

Publicat per Imschoot, Uitgevers.

Editat amb motiu de l'exposició "Affinités Sélectives" al Paleis voor Schone Kunsten, Brussel, België.

Primera edició setembre 1990, 400 exemplars; segona edició setembre 1991, 500 exemplars numerats.

CHRISTIAN BOLTANSKI

Archive of the Carnegie Hall 1896-1991

Pittsburg-New York, 1991

Editat per The Carnegie Museum of Art, Pittsburg, Pennsylvania i Marian Goodman Gallery, New York.

Editat amb motiu de l'exposició "The 1991 Carnegie International", octubre 1991- febrer 1992

Edició de 2000 còpies, amb una edició especial de 100 signats per l'artista incloent una fotografia de la instal.lació "Archive of the Carnegie International, 1896-1991".

CHRISTIAN BOLTANSKI

Les Suisses morts

Lausanne, 1991

Editat amb ocasió de l'exposició de Christian Boltanski *Les Suisses morts*, Musée Cantonal des Beaux-Arts, Lausanne, febrer-maig 1993

Edició de 350 exemplars dels quals 50 han estat signats per l'artista, incloent *La liste des Suisses morts dans le Canton du Valais en 1991*

CHRISTIAN BOLTANSKI

Liste des Suisses morts dans le Canton du Valais en 1991

Lausanne, 1991

Editat amb ocasió de l'exposició de Christian Boltanski *Les Suisses morts*, Musée Cantonal des Beaux-Arts, Lausanne, febrer-maig 1993

Edició de 350 exemplars dels quals 50 han estat signats per l'artista, incloent *La liste des Suisses morts dans le Canton du Valais en 1991*

CHRISTIAN BOLTANSKI

Erwerbungen Rheinischer Kunstmuseen in den Jahren 1935-1945

Abteiberg Mönchengladbach, 1993

Publicat en ocasió de l'exposició "Christian Boltanski-Hinter Verschlussenen Turen" in Städtischen Museum Abteiberg Mönchengladbach, abril-juny 1993

CHRISTIAN BOLTANSKI

Les Vacances à Berck-Plage

Stuttgart 1995

Editat per Hans-Ulrich Obrist / Oktagon

Edició de 500 exemplars numerats i signats a mà; exemplar nº 411/500

MARCEL BROODTHAERS

MARCEL BROODTHAERS

Marcel Broodthaers

Cologne, 1994

Editat per TINAIA 9 Verlags GmbH

Capsa entelada en blanc amb funda en vermell, que inclou:

1. Le poids d'une oeuvre d'art (monografia)
2. "Carte du monde poétique" (poster)
3. "...Modèle: Ceci n'est pas une pipe..." (Facsimil)
4. Interviews with Freddy de Vree (CD)
5. Projets (llibre de 20 dibuixos)
6. "Magie. Art et politique" (llibre)

FLUXUS

FLUXUS

In the spirit of Fluxus

Minneapolis, 1993

Editat pel Walker art Center, amb motiu de l'exposició celebrada entre d'altres llocs, al Walker Art Center i a la Fundació Antoni Tàpies.

Maleta amb material divers relacionat amb Fluxus. Inclou: 1 samarreta, 1 cassette, 1 tampó, 1 caixa de segells, xapes, pòsters, escrits, bosses, etc.

FLUXUS

George Maciunas und Fluxuseditionen

Köln, 1992

Editat per Galerie und Edition Hundertmark

Edició de 300 exemplars.

Capsa de plàstic que conté material divers: fulls de diari, pancartes, fotografies, pòsters, etc.

ON KAWARA

ON KAWARA

247 mois/247 jours

Burdeus, 1993

Editat pel Capc Musée d'art contemporain de Bordeaux, amb motiu de l'exposició realitzada al mateix centre 10 desembre 1993-27 febrer 1994.

Edició de 247 exemplars numerats; exemplar nº 027

Reuneix 247 *Date paintings* realitzades per On Kawara entre maig de 1973 i novembre de 1993. Són 247 pintures concebudes cadascuna durant un dels 247 mesos compostant, en aquell moment, la vida del capcMusée -nascut el maig de 1973- i del que l'any 1993 representa el vintè aniversari.

ON KAWARA

On Kawara 1952-1956 Tokyo

Tokyo, Japó, 1991

Editat per PARCO Co., LTD

ALFREDO JAAR

ALFREDO JAAR

Two or three things I imagine about them

Londres, 1992

Editat per la Whitechapel Art Gallery, London, 1992, amb motiu de l'exposició realitzada en aquest centre.

ALFREDO JAAR

Alfredo Jaar. The eyes of Gutete Emerita

Raleigh, 1996

Editat per la City Gallery of Contemporary Art, Raleigh, North Carolina, amb motiu de l'exposició realitzada en aquest centre.

Edició de 500 exemplars; exemplar nº 59/500.

LAWRENCE WEINER

LAWRENCE WEINER

Quelques choses

Burdeus, 1992

Editat pel Capc Musée d'Art Contemporain, Bordeaux, 1992, amb motiu de l'exposició realitzada en aquest centre.

Caixa que conté 1 samarreta i 12 bosses de plàstic amb material divers: branques, pedres, vidres, cordill, terra, carbó, sal, plom, cendres, claus d'acer, or, cautchú, (sisal)

LAWRENCE WEINER

Lamarelle ou pie in the sky

Villeurbanne, 1990

Editat per Le Nouveau Musée Villeurbanne

LAWRENCE WEINER

Lawrence Weiner. 10 works

Paris, 1971

Editat per Yvon Lambert Éditeur

LAWRENCE WEINER

Towards a theatrical engagement-Ducks on a pond

Belgium, 1988

Publicat per Imschoot, Uitgevers for IC

LAWRENCE WEINER

Displacement

New York, 1992

Editat per Dia Center for the Arts, amb motiu de l'exposició realitzada en aquest centre a Nova York, abril 1991-febrer 1992.

3 cassettes:

- "Just over there"

Ned Sublette & The Persuasions

Silver & Red

Words: Lawrence Weimer (BMI)

Music: Ned Sublette (ASCAP)

1991 Lawrence Weimer & Ned Sublette

A structure of Lawrence Weimer

A production of Moved Pictures NYC

- "Deutsche Angst" / "The Memories of Stu Irwin"

Music & Words: Peter Gordon/Lawrence Weiner

Engineers: Roma Baran & Gail Turner Lopez at ZBS Foundation

© Moved Pictures Archive

- "Stars don't stand still in the sky" / "A new pair of shoes"

Ned Sublette and The Persuasions

Music: Ned Sublette (ASCAP) Words: Lawrence Weiner

© 1990 (P) Ned Sublette & Lawrence Weiner

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Phijate. Especial Miró

Barcelona, 1993

Fijate nº 29, número especial homenatge a Joan Miró en el centenari del seu naixement, ideat i realitzat per Adela de Bara, Macarena G. De Vega, Leo Mariño i Xavier Mas.

Edició de 180 exemplars; exemplar nº 130/180.

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Fijate. Homenaje a Calder

Barcelona, 1993

Fijate especial 2, número especial homenaje a Alexander Calder, ideat i realitzat per Adela de Bara, Macarena G. De Vega, Leo Mariño i Xavier Mas.

Edició de 150 exemplars; exemplar nº 142/150

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Entre paréntesis

Barcelona, 1994

Editat per Ediciones de la Fundación Joan Tabique, col.lecció "Modestos Héroes Calcográficos" I.

Edició de 60 exemplars: 50 exemplars numerats de 1/50 a 50/50 i 10 exemplars H.C. numerats de I/X a X/X; exemplar 44/50.

Carpeta que conté sis aiguaforts originals de Leo Mariño en coure de 30x30 mm, signats per l'artista

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Un centímetro cúbico

Barcelona, 1994

Editat per Ediciones de la Fundación Joan Tabique, col.lecció "Modestos Héroes Calcográficos" V.

Edició de 60 exemplars, 50 exemplars numerats de 1/50 a 50/50 i 10 exemplars H.C., numerats de 1/X a X/X; exemplar 20/50

Capsa que conté 8 aiguaforts i aiguatintes originals de Leo Mariño en coure de 25x25 mm, signats per l'artista

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

New York

Barcelona - New York, 1994-1995

Editat per Ediciones de la Fundación Joan Tabique, col.lecció "Pequeñas Hazañas Bibliográficas" II

Edició de 63 exemplars numerats i signats per l'artista: 21 exemplars en castellà, numerats 1/21-21/21, 21 exemplars en anglès, numerats 1/21-21/21 i 21 E.A., numerats I/XXI-XXI/XXI; exemplar 6/21 edició castellana

Llibre de Xavier Mas ideat i serigrafiat a New York i completat amb aquarel·la a Barcelona, entre desembre de 1994 i juny de 1995.

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Entre Paréntesis

Barcelona, 1993

Editat per Edicions de la Fundación Joan Tabique, col.lecció Pequeñas Hazañas Bibliográficas, I

Edició de 76 exemplars, 50 exemplars numerats de l'1/50 a 50/50, 12 exemplars per a col.laboradors numerats de A a L i 14 exemplars H.C. numerats de l'I/XIV a XIV/XIV. Exemplar núm. 4/50

Conté sis aiguaforts originals de Leo Mariño i un poema manuscrit d'Adela de Bara
Tots els exemplars estan signats pels artistes

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Tónica General

Barcelona, 1994

Editat per Ediciones de la Fundación Joan Tabique, col.lecció Modestos Héroes Calcográficos, II

Edició de 60 exemplars, 50 exemplars numerats de l'1/50 al 50/50 i 10 exemplars H.C. numerats de l'I/X a X/X. Exemplar núm. H.C. 1/10

Conté vuit aiguaforts originals en coure, en paper fet a mà. Totes les estampes estan signades per l'artista

LA FUNDACIÓN JOAN TABIQUE

Fíjate

Col.lecció complerta del Butlletí de La Fundación Joan Tabique, dels números 1 al 28, més dos exemplars corresponents a les edicions especials nº 1 i 3, aquest darrer publicat a la revista *El Europeo*.

PEP DURAN ESTEVA

Pep DURAN ESTEVA

Objecte deshabitat

Madrid, 1995

Editat per Ediciones Ginkgo

Edició de 10 exemplars numerats 1/10 al 10/10 + 2 proves d'artista numerades P.A. 1/2 i P.A. 2/2 + 2 fora de comerç H.C.1/ 2 Oi H.C. 2/2. Tots els exemplars han estat numerats i signats per l'artista. Exemplar nº 4/10.

Editat per l'exposició *Espacios empobrecidos* de Pep Duran a la Galeria & Ediciones Ginkgo, Madrid, novembre/desembre 1995.

Múltiple format per una caixa de cartró que conté 4 peces de roba blanca i una llesca de pà en bronze patinat en verd. Numerat i signat per l'artista a la caixa. El bronze està numerat i signat en fundició.

Conté un full imprès:

"Los días nunca son iguales,
habita el objeto,
constrúyelo."

Controlador nº 3727461

Ediciones Ginkgo

PEREJAUME

PEREJAUME

LLEGENDA.

Tres Perejaumes.

Monòleg d'un poeta i un pintor

Barcelona, 1988

Editat per Les Edicions

Edició de 45 exemplars numerats 1/45 a 45/45 + 10 exemplars numerats P.A. 1/10 a

P.A. 10/10 + 5 exemplars H.C. Tots signats i numerats per l'autor. Exemplar nº

Carpeta de metacrilat que conté tres carpetes:

1. *Metamorfosi*

Conté un poema manuscrit de Pere Gimferrer i un calc de Perejaume

2. *Ponts*

Conté una seqüència de fotografies i textos originals de Perejaume.

3. *El coure*

Conté dos cites que acompanyen una planxa de coure.